

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 54/2010 vp**

**Hallituksen esitys laiksi Suomen metsäkeskuk-
sen metsätietojärjestelmästä**

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä marraskuuta 2010 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä (HE 261/2010 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi maa- ja metsätalousvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen, vanhempi hallitussihteeri Maija Kaukonen ja vanhempi hallitussihteeri Kirsi Taipale, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- assistentti Juha Lavapuro
- professori Olli Mäenpää
- professori Kaarlo Tuori.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä. Lakia sovellettaisiin Suomen metsäkeskukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietoja sisältävien metsätietojen käsittelyyn. Tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen sovellettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin henkilötietolakia, ellei ehdotetussa laissa toisin säädettäisi.

Laissa säädettäisiin tietojärjestelmän käyttötarkoituksesta, tietosisällöistä, tietojen käytöstä ja luovuttamisesta sivullisille sekä tietojen säilyttämisestä ja poistamisesta. Lakiin sisällytettäisiin säännökset metsätietojen virheettömyydestä ja siihen liittyvästä rekisterinpitäjän informointivelvollisuudesta. Metsätietojärjestel-

mään liittyvä rekisterinpito säädettäisiin Suomen metsäkeskuksen julkiseksi hallintotehtäväksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa lakiehdotusta arvioidaan suhteessa perustuslain 10 §:n 1 momentin säännökseen yksityiselämän ja henkilötietojen suojaan, 12 §:n 2 momenttiin sisältyvään julkisuusperiaatteeeseen, 18 §:ssä turvattuun oikeuteen työhön ja elinkeinonvapaudteen sekä 21 §:n oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeisiin. Lisäksi julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle tarkastellaan perustuslain 124 §:n kannalta. Hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Hallitus on kui-

tenkin pitänyt suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä. Lakiehdotus liittyy valiokunnassa samanaikaisesti käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen HE 260/2010 vp laiksi Suomen metsäkeskuksesta. Esityksessä ehdotetaan perustettavaksi välilliseen valtioonhallintoon kuuluva Suomen metsäkeskus. Sen julkisen palvelun yksikön tehtävänä on hoitaa lakiehdotuksen 8 §:ssä tarkoitettuja julkiset hallintotehtävät. Perustuslakivaliokunta on arvioinut julkisten hallintotehtävien antamisen Suomen metsäkeskukselle olevan valtiosääntöoikeudellisesti ongelmatonta (PeVL 53/2010 vp). Näiden tehtävien hoitamista varten metsäkeskuksella on nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 3 §:n 2 momentin mukaisesti metsätietojärjestelmä.

Tietojärjestelmä sisältää lakiehdotuksen 1 §:n mukaan henkilötietoja. Tämän vuoksi sitä koskeva sääntely on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta. Sen mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (PeVL 38/2010 vp, s. 2/I ja siinä mainitut lausunnot). Lakiehdotuksen 1 §:n perusteella metsätietojärjestelmän henkilötietojen käsitteilyyn sovelletaan henkilötietolakea, jollei laissa toisin säädetä. Tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Ehdotettu sääntely täyttää pääosin valiokunnan vakiintuneessa käytännössä henkilörekiste-

reille asetetut vaatimukset. Valiokunta huomauttaa kahta yksityiskohtaa koskevasta sääntelystä.

Tietojen luovuttaminen. Lailla säätämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 12/2002 vp, s. 5). Lakiehdotuksen 8 §:n nojalla tietojärjestelmän julkisia tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla viranomaisille tai viranomaistehtäviä hoitaville tahoille laissa säädettyä tehtävää tai velvoitetta varten. Muille tahoille ei tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla. Valiokunta pitää henkilötietojen suojan kannalta tarpeellisena, että säännöstä täydennetään maininnalla, jonka mukaan tietoja pyytävän on ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista esitettävä selvitys tietojen asianmukaisesta suojaamisesta (ks. esim. PeVL 19/2009 vp, s. 2/II, PeVL 51/2002 vp, s. 2—3, PeVL 14/2002 vp, s. 5/II ja PeVL 12/2002 vp, s. 5/II).

Tietojen säilyttämisaika. Toiseksi valiokunta on kiinnittänyt huomiota tietojen säilyttämisaikaa koskevaan sääntelyyn. Lakiehdotuksen 15 §:n 3 momentin perusteella tietojärjestelmässä säilytetään luonnollisiin henkilöihin liittyvät metsävaratiedot ja maanomistajan tai hänen valtuuttamansa vapaaehtoisesti tietojärjestelmään toimittamat tiedot pysyvästi. Metsävaratiedolla tarkoitetaan (2 §:n 1 kohta) metsiä sekä niiden hoitoa ja käyttöä kuvaavia paikkaan sidottuja tietoja. Säännöksen perusteluista ilmenee, että kiinteistötunnuksen avulla metsää koskeva tieto on yhdistettävissä maanomistajaan ja sitä on pidettävä henkilötietona (s. 14 ja 38).

Valiokunta on aiemmin todennut, ettei tietojen pysyvä säilyttäminen ole henkilötietosuojan mukaista (PeVL 51/2002 vp, s. 3/II), ellei siihen ole tietojärjestelmän luonteeseen tai tarkoitukseen liittyviä perusteita (PeVL 3/2009 vp,

s. 3/II). Perusteluista ei käy ilmi, miksi mainittujen tietojen pysyvä säilyttäminen on tarpeellista.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan metsäkeskuksen tehtävien hoitamisessa tarvittiin metsävaratietoihin sisältyy mm. tietoa teistä, ojista, maaperä- ja kasvupaikkaominaisuuksista, luonnon monimuotoisuudesta ja muinaismuistoista. Tiedot ovat osin muuttumattomia tai hitaasti muuttuvia eikä niitä päivitetä pelkän ajan kulumisen vuoksi, ja niiden pysyvä säilyttä-

minen on tarpeellista tehtävien hoitamiseksi. Valiokunta ei pidä metsävaratietojen pysyvää säilyttämistä ongelmallisena tietojärjestelmän luonteen ja käyttötarkoituksen vuoksi.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä taval-
lisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 27 päivänä tammikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
vpj. Jacob Söderman /sd
jäsen. Tuomo Hänninen /kesk
Ulla Karvo /kok
Elisabeth Naucmér /r
Ville Niinistö /vihr
Mikaela Nylander /r
Tuula Peltonen /sd

Veijo Puhjo /vas
Tuulikki Ukkola /kok
Ilkka Viljanen /kok
Antti Vuolanne /sd
vjäs. Hannu Hoskonen /kesk
Heli Järvinen /vihr
Seppo Särkiniemi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.